
Zapisnik s radnog sastanka kantonalnih komisija za ravnopravnost spolova održanog u Mostaru 22./23. jula 2015. godine

Misija OSCE-a u BiH u saradnji sa Gender Centrom Federacije Bosne i Hercegovine je 22./23. jula 2015. godine organizovala radni sastanak kantonalnih komisija za ravnopravnost spolova. Na sastanak su bili pozvani predstavnici/ce kantonalnih komisija za ravnopravnost spolova i sekretari/ke skupština kantona, a odazvali su se predstavnici/ce iz osam (od ukupno 10) kantona.

Spisak učesnika, prezentacije i lista kantonalnih koordinacionih tijela se nalaze u prilogu ovog zapisnika.

Svrha sastanka je bila da se obezbijedi prilika za razmjenu iskustava i diskusiju o mogućim načinima za jačanje kantonalnih komisija za ravnopravnost spolova, kao i da se zajednički prepoznaju područja gdje su neophodna poboljšanja i modaliteti saradnje između institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Nakon uvodnog obraćanja Misije OSCE-a u BiH i Gender Centra FBiH, predstavnici/ce osam kantona su dali kratak osvrt na svoj dosadašnji rad, planove za buduće aktivnosti te su istakli neke poteškoće u radu. Neke od pomenutih aktivnosti su sljedeće:

- Intenzitet rada u komisijama je različit, u nekim kantonima komisije još uvijek nisu u potpunosti konstituisane dok su u drugim kantonima ove komisije već imale nekoliko sastanaka u ovom mandatnom periodu
- U nekim kantonima poslovnici o radu skupštine kantona ne predviđaju vanjske članove/ce u sastavu ovih komisija a među zastupnicima/cama nema dovoljno osvijestjenog kadra koji bi se bavio rodno odgovornim pitanjima
- U nekim kantonima su komisije već upućivale žalbe na rad izvršne vlasti npr. formiranje izvršne vlasti u Zeničko dobojskom kantonu – zbog činjenice da nijedna ministrica nije žena
- Članovi/ce komisija pohađaju obuke i konsultacije koje obično organizuju neke druge organizacije i institucije
- U nekim kantonima postoji saradnja sa drugim radnim tijelima, posebno sa Vijećem mladih

Planovi:

- Postoji spremnost članova/ica komisija da dalje rade na unaprijeđenju i intenziviranju aktivnosti a koje se tiču nadzorne i predstavničke uloge komisija za ravnopravnost spolova
- Postoji potreba angažmana komisija u raznim sferama života, npr. postojanje ustanova za liječenje ovisnosti čiji su korisnici isključivo muškarci

Poteškoće:

- Jako je nizak procenat učešća žena u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti kantona
- Još uvijek postoji negativan stav u vezi uključivanja žena u javni život kao i njihovog nominiranja u izvršnu i zakonodavnu vlast na svim nivoima

- U skupštinama, pozicija predsjednika/predsjednice komisije za ravnopravnost spolova se obično „ustupa“ opozicionim strankama jer se ne smatra da su ove komisije dovoljno važne i uticajne
- U nekim komisijama postoji problem nedovoljne nezainteresovanosti članova/ca da se bave ovim pitanjima, nedostatak svijesti o pitanjima rodne ravnopravnosti kao i nedostatak obrazovanja u tom području
- Nedostatak finansija je također prepoznat kao poteškoća u obavljanju aktivnosti komisije
- U jednom kantonu je ova komisija povremeno tijelo - dakle sastaje se samo po zahtjevima

Uloga i odgovornosti članova/ca Komisije za ravnopravnost spolova

Ovaj dio radnog sastanka je vodila gđa Ismeta Dervoz, prva zamjenica predsjedavajućeg Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavnički dom Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine u prošlom sazivu. Tokom ovog dijela, g-đa Dervoz je sa učesnicima podijelila vlastito iskustvo u radu komisije i dala konkretne ideje oko mogućih aktivnosti. Naglašeno je da je rad u komisiji nadstranački posao i da članovi/ce komisija zapravo pomažu da se ostvari funkcioniranje skupštine u njihovom kantonu.

Preporuke za članove/ice Komisije:

- Korištenje rodno osjetljivog jezika, posebno korištenja rodno osjetljivih termina u cilju ostvarivanja rodne ravnopravnosti i odmaka od stereotipa.
- Članovi/ce komisije se uvijek mogu/trebaju specijalizirati, odnosno da se unutar jednog mandata komisije odrede za jednu do dvije stvari/teme kojima će se baviti
- Saradnja sa nevladinim sektorom može komisijama biti od pomoći. Neke komisije u svom sastavu imaju posmatračice/ice iz nevladinog sektora, jer su oni ti koji rade na terenu i imaju znanje o određenim temama i potrebama.
- Lobiranje je naglašeno kao posebno važna alatka u radu parlamentaraca/ki.
- Otvorenost za nove prakse - potrebno je pitati druge komisije, tražiti informacije od Gender Centra Vlade FBiH, tražiti savjete od stručnjaka/inja.
- Članovi/ce komisije mogu djelovati tako što će uvijek na sjednicama skupštine postavljati pitanja o određenim problemima – npr. finansiranje za sigurne kuće u HNK i sl.
- Da bi se olakšao rad komisije, preporučljivo je identifikovanje zajedničkih interesa i interesnih grupa.
- Finansije nisu najveća prepreka - mnogo značajnih promjena se može učiniti bez novca.
- Što se tiče rodno osjetljivog budžetiranja minimalna aktivnost može biti da se u budžet stavi jedna budžetska linija koja bi bila usmjerena na aktivnosti koje rade na ravnopravnosti spolova – ta linija može imati veoma mali iznos, ali onda kada je ona tu ti se resursi mogu postepeno povećavati i koristiti za ova pitanja.
- Komisije imaju mogućnost da traže dokumente, zapisnike i ostale materijale od sekretara/ki kako bi se upoznali sa radom prethodnika/ca.
- Komisije mogu tražiti rodno osjetljivu analizu utroška budžeta.
- Komisije mogu raditi na harmonizaciji zakona o porodijskoj naknadi.
- Komisije mogu pozvati nevladine organizacije koje se bave ženskim ili generalno ljudskim pravima na sastanak, kao i centre za socijalni rad.

Naposlijetku gđa Dervoz je ukazala na činjenicu da političke opcije nikada nemaju ništa protiv toga da se djeluje u skladu sa zakonom te da članovi/ce komisija trebaju biti uporni u svojim zahtjevima (poštivanje Zakona o ravnopravnosti spolova). Pored lobiranja gđa Dervoz je predložila traženje informacija neformalnim i formalnim putem.

Dodatni zaključci sa ove sesije:

- Gender Centar Vlade FBiH će obezbijediti razmjenu informacija između izvršne vlasti i zakonodavne vlasti.
- Direktorica Gender Centra je naglasila da bi Gender Centar Vlade FBiH mogao obezbijediti konsultanta/icu da napravi analizu stanja rodne ravnopravnosti u kantonima.

U okviru radnih grupa učesnici/ce su zaključili/e:

- U Poslovnik o radu Skupštine unijeti odredbu da na materijal Komisije za izbor i imenovanje prethodno mišljenje daje komisija za ravnopravnost spolova
- Komisije imaju mehanizme za davanje svog doprinosa radu skupština, ali ih treba osnažiti putem jačanja uloge komisije u ocjenjivanju akata skupštine, tj. njihove usklađenosti sa Zakonom o ravnopravnosti polova
- Komisije će od vlade zahtjevati izvještaje o analizi stanja o ravnopravnosti spolova i planiranim mjerama u mandatnom periodu a po oblastima
- Napraviti okvirni plan djelovanja komisija sa definisanim prioritetom za tekuću godinu i program rada komisije za 2016. godinu i dalje
- Komisije će zaprimati i razmatrati predstavke/primjedbe građana/ki iz ove oblasti. Ova aktivnost će biti uključena i u program rada komisije za narednu godinu a realizovaće se po zaprimanju predstavke/primjedbe.
- Komisije bi u svom članstvu trebale imati i vanjske članove/ce, te imati redovne konsultacije sa organizacijama civilnog društva
- Komisije trebaju uvrstiti aktivnosti promovisanja ravnopravnosti spolova tokom značajnih datuma u svoje planove rada
- Komisije trebaju lobirati za finansiranje za 2016. godinu i osigurati uključenost u budžetski proces
- Svaka komisija treba imati posebnu sjednice po pitanju budžeta
- Potrebno je nastaviti jačanje kapaciteta komisija
- Potrebno je uspostaviti bolju saradnju sa kontakt osobama u izvršnoj vlasti kantona koje se bave pitanjima ravnopravnosti spolova – Gender Centar FBiH će dostaviti imena kontakt osoba/koordinacionih tijela OSCE-u, koji će informaciju proslijediti komisijama
- Osigurati redovnu komunikaciju i saradnju komisije i Gender centra FBiH u cilju izgradnje kapaciteta, kao i po osnovu drugih pitanja

Putem evaluacije događaja učesnici/ce su istakli da je sastanak bio koristan a da preporuke mogu koristiti za buduće aktivnosti komisija za ravnopravnost spolova kao i za nadogradnju regulatornog okvira kantona.